

BIJLAGEN:

VERLE(N)GD LOKAAL BESTUUR?!

EEN ONDERZOEK NAAR DE DEMOCRATISCHE
LEGITIMITEIT IN HET KADER VAN DE
INTERGEMEENTELIJKE
SAMENWERKINGSVERBANDEN VAN DE
GEMEENTE WAALRE.

YENTL VAN BAKEL
WAALRE, JUNI 2015

INHOUD

Bijlage I: Enquête raadsleden Waalre over regionale samenwerking.

Bijlage II: Uitwerking democratische legitimiteit samenwerkingsverband Metropoolregio Eindhoven.

Bijlage III: Uitwerking democratische legitimiteit samenwerkingsverband Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost.

Bijlage IV: Uitwerking democratische legitimiteit samenwerkingsverband Omgevingsdienst Zuidoost- Brabant.

Bijlage V: Concept raadsvoorstel tot het versterken van de rol van de gemeenteraad ten aanzien van intergemeentelijke samenwerking.

I: Enquête raadsleden Waalre over regionale samenwerking

Noot: Deze enquête is online uitgezet met het programma Survio. Hieronder volgt een lijst met de vragen die gesteld zijn in de online enquête.

1. Welke regionale samenwerkingsverbanden van de gemeente Waalre kunt u noemen?
2. Deze enquête richt zich specifiek op de volgende samenwerkingsverbanden: Metropoolregio Eindhoven, Omgevingsdienst Zuidoost Brabant, Veiligheidsregio Zuidoost Brabant, de Ergon en de GGD. De reden hiervoor is dat dit gemeenschappelijke regelingen zijn waarbij uw raad een eigen rol heeft. Wat is uw algemeen gevoel over deze samenwerkingsverbanden ten aanzien van de transparantie/ communicatie?
3. Wat is uw algemeen gevoel over deze samenwerkingsverbanden ten aanzien van de beïnvloedbaarheid/ sturingsmogelijkheden?
4. Wat is uw algemeen gevoel over deze samenwerkingsverbanden ten aanzien van de effectiviteit/ resultaten?
5. In hoeverre kent u uw sturingsmogelijkheden ten aanzien van deze samenwerkingsverbanden en in hoeverre maakt u voor uw gevoel maximaal gebruik van deze mogelijkheden? (MRE, ODZOB, Veiligheidsregio, Ergon en GGD).
6. In hoeverre kent u uw controlemogelijkheden ten aanzien van deze samenwerkingsverbanden en in hoeverre maakt u voor uw gevoel maximaal gebruik van deze mogelijkheden? (MRE, ODZOB, Veiligheidsregio, Ergon en GGD).
7. Waalre wordt in principe in ieder samenwerkingsverband (bestuurlijk) vertegenwoordigd. In hoeverre heeft u er vertrouwen in dat het belang van Waalre via die lijn voldoende wordt meegewogen in de uiteindelijke besluitvorming?
8. Welke van de eerder genoemde samenwerkingsverbanden zijn naar uw mening het belangrijkste voor de gemeente Waalre en waarom?

II: Uitwerking democratische legitimiteit samenwerkingsverband Metropoolregio Eindhoven

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om bestuurders van het samenwerkingsverband te controleren?

Een lid van het algemeen bestuur heeft jegens het bestuursorgaan dat haar heeft ingesteld, een verantwoordingsplicht. Indien de gemeenschappelijke regeling is ingesteld door het college of door de burgemeester, kan de raad een lid van het algemeen bestuur ook ter verantwoording roepen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (verder: de gemeenschappelijke regeling) heeft in hoofdstuk 10 concrete bepalingen opgenomen over de verantwoordingsplicht. Op grond van artikel 30 is het lid van het algemeen bestuur aan de raad die dit lid heeft aangewezen, verantwoording schuldig. Buiten verantwoordingsplicht op grond van de Wgr, heeft de gemeenschappelijke regeling dus ook zelf voorzien in een concrete invulling van dit instrument.

De raad van de gemeente Waalre heeft in de praktijk nog geen gebruik gemaakt van dit instrument. Er is bij de MRE nagevraagd of andere gemeenteraden wel gebruik maken van dit instrument. De MRE geeft aan dat zij hier geen zicht op heeft.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om inlichtingen te vragen aan de bestuurders van het samenwerkingsverband?

Een lid van het algemeen bestuur is inlichtingen verschuldigd aan het bestuursorgaan dat haar heeft ingesteld. Indien de gemeenschappelijke regeling is ingesteld door het college of door de burgemeester, kan de raad een lid van het algemeen bestuur ook om inlichtingen vragen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling heeft in hoofdstuk 10 concrete bepalingen opgenomen over de inlichtingenplicht. Op grond van artikel 29 is het bestuur van de MRE, in zijn geheel, verplicht tot het verstrekken van inlichtingen aan raden en aan colleges. Verder is op grond van artikel 30 lid 2 het lid van het algemeen bestuur aan de raad die dit lid heeft aangewezen verplicht inlichtingen te verstrekken. Buiten de inlichtingenplicht op grond van de Wgr, heeft de gemeenschappelijke regeling dus ook zelf voorzien in een concrete invulling van dit instrument.

Tijdens besluitvormende vergaderingen heeft de raad van de gemeente Waalre een vast agendapunt, namelijk het vragenhalfuur. Dit vragenhalfuur is er eigenlijk voor om collegeleden proactief om inlichtingen te vragen, bijvoorbeeld over samenwerkingsverbanden. In de praktijk wordt er geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om inlichtingen te vragen, ook niet buiten het zogenoemde vragenhalfuur. Er is bij de MRE nagevraagd of andere gemeenteraden wel gebruik maken van dit instrument. De MRE geeft aan dat zij hier geen zicht op heeft.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om invloed uit te oefenen op de samenstelling van het bestuur van het samenwerkingsverband?

De raad is bevoegd om een door hem aangewezen lid van het algemeen bestuur ontslag te verlenen. Wil de raad een lid uit het algemeen bestuur in een college- of burgemeestersregeling, dan moet de wethouder worden ontslagen op grond van de Gemw of de burgemeester op grond van de Gemw worden voorgedragen voor ontslag.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling voorziet in een ontslagmogelijkheid. Op grond van artikel 30 lid 3 kan de raad een door hem aangewezen lid van het algemeen bestuur ontslag verlenen. In de praktijk is er nog geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om invloed uit te oefenen op de financiën van het samenwerkingsverband?

De raad stelt de jaarrekening inclusief accountantsrapport van het samenwerkingsverband vast. De raad kan, eventueel in samenwerking met andere deelnemende gemeenteraden, binnen acht weken een zienswijze indienen. Ook op de ontwerpbegroting kan een zienswijze worden ingediend.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling stelt op grond van artikel 38 van de regeling de afzonderlijke gemeenteraden in de mogelijkheid om hun zienswijze te doen toekomen. De regeling zelf hangt hier geen termijn aan vast. De raad maakt gebruik van het instrument om een zienswijze in te dienen. Voor de beoordeling van dit instrument heb ik gekeken naar de zienswijzen van de afgelopen twee jaar. Op de ontwerpbegroting van 2015 is een relatief korte zienswijze ingediend door de raad. Hierin gaven zij alleen aan in te kunnen stemmen met de ontwerpbegroting. Op de ontwerpbegroting van 2014 diende de raad een ietwat uitvoerigere zienswijze in. Hierin stelt de raad zelfs een harde voorwaarde voor verdere samenwerking.

Verder stelt de gemeente Waalre zich globaal gezien op het standpunt dat betaling van frictiekosten niet de aangelegenheid is van de gehele coalitie wanneer een taak wordt ingevuld door medewerkers van één van de gemeenten in die coalitie. In de nota van beantwoording wordt er geen gehoor gegeven aan deze opmerking. Uit de reactie van het dagelijks bestuur blijkt dat zij het niet eens zijn met de opmerking van de gemeente Waalre. Uitgangspunt blijft dat de gehele coalitie verantwoordelijk is voor de kosten.

Kortom, de raad van de gemeente Waalre maakt in de praktijk gebruik van zijn instrument om invloed uit te oefenen op de financiën van het samenwerkingsverband de MRE. Er blijkt wel dat je bij het indienen van een zienswijze toch maar één van de 21 gemeenten bent. Een standpunt uit de zienswijze van de raad uit 2014 is zelfs verworpen.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het samenwerkingsverband te onderzoeken?

De raad kan de gemeentelijke rekenkamer de opdracht geven om onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het samenwerkingsverband. Bovendien kunnen deelnemende gemeenten ook gezamenlijk een rekenkamer instellen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

In 2014 konden deelnemende gemeenteraden reacties geven op de nieuwe gemeenschappelijke regeling (van SRE naar MRE). Uit de verzamelde reacties bleek dat er een grote behoefte bestond voor het instellen van een gemeenschappelijke rekenkamerfunctie. De raad van de gemeente Waalre heeft zelf een motie ingediend bij het college waarin zij uitspreekt dat zij een rekenkamerfunctie op MRE-niveau van essentieel belang vindt. Met deze motie heeft de raad het college opgedragen om de mening van de raad onder de aandacht te brengen van het algemeen bestuur van de MRE en de aangesloten gemeenten. Dit is middels een zienswijze op de nieuwe gemeenschappelijke regeling gedaan.

Ook andere gemeenten hebben middels een motie gevraagd om een gemeenschappelijke rekenkamerfunctie, waaronder de gemeente Bergeijk. Het college van Bergeijk heeft op deze motie gereageerd per brief aan alle deelnemende gemeenten. Het college van Bergeijk reageert in zijn brief niet alleen inhoudelijk op de ingebrachte motie van zijn eigen raad, maar ook op de motie van Waalre, die van dezelfde strekking is. In de reactie van het college komt het er op neer dat zij stellen dat een rekenkamerfunctie op MRE-niveau niet mogelijk is. Zij geven aan dat de MRE bestuurd wordt door colleges en hierdoor geen rekenkamerfunctie in kan stellen.

Ik vond dit een interessante reactie, omdat dit niet geheel juist is. Ten eerste omdat de gemeenschappelijke regeling niet 'bestuurd' wordt door colleges. Het is een regeling die mede is getroffen door de raad, en de gemeenten Valkenswaard en Nuenen hebben zelfs raadsleden in het algemeen bestuur zitten. Bovendien klopt het dat de gemeenschappelijke regeling niet zelf een rekenkamerfunctie kan instellen, maar de raad heeft op grond van artikel 81I Gemw in ieder geval wel de bevoegdheid om in samenwerking met andere gemeenten een gemeenschappelijke rekenkamerfunctie in te stellen. De gemeenschappelijke rekenkamer heeft dan de vorm van een gemeenschappelijk orgaan. Het is dus in ieder geval mogelijk om een gezamenlijke rekenkamer op te richten, alleen niet door het samenwerkingsverband zelf. Bovendien is voor het instellen van een gemeenschappelijke rekenkamer de 'goedkeuring' van het college niet nodig. Dit is iets waar het college van Bergeijk op had mogen wijzen.

Op 10 februari 2014 reageert het dagelijks bestuur van de MRE op de ingekomen zienswijzen middels een nota van beantwoording. In die beantwoording geeft het Dagelijks Bestuur aan de suggestie van de gemeente Waalre met betrekking tot de gemeenschappelijke rekenkamer, mee te nemen in het opstellen van de nieuwe gemeenschappelijke regeling. Per brief van 9 februari 2015, één jaar later dus, reageert de MRE nogmaals op de moties en zienswijzen die zijn ingekomen met betrekking tot het instellen van een gemeenschappelijke rekenkamer. Uit de reactie blijkt dat het bestuur van de Metropoolregio de gedachtegang van de efficiency en effectiviteit van de nieuwe samenwerking te monitoren, onderschrijft, maar hiervoor eerst in gesprek wil gaan met de deelnemende gemeenten apart. Ze willen zoeken naar een 'invulling die bij een organisatie als de Metropoolregio Eindhoven' past. Dat die invulling mogelijk geen rekenkamer kan zijn, is dus niet uitgesloten. Het bestuur van de Metropoolregio stelt voor om voorlopig te werken met een rekenkamercommissie van één van de deelnemende gemeenten zelf. Er wordt dus geen gehoor gegeven aan de wil van de raad van de gemeente Waalre en andere gemeenten.

Kortom, zowel de MRE als het college van Bergeijk laten in hun reactie doorschemeren dat zij geen voorstander zijn van een gemeenschappelijke rekenkamerfunctie. Wat hiervoor precies de beweegredenen zijn, laat ik voor dit onderzoek buiten beschouwing. Wanneer raden behoefte hebben aan een gemeenschappelijke rekenkamer, moeten zij die op grond van de Gemw p.zelf

instellen en niet middels een zienswijze of motie proberen te bewerkstelligen bij het dagelijks bestuur.

Concluderend gezegd, de raad van de gemeente Waalre wil gebruik maken van zijn instrument om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de MRE te onderzoeken, maar de vraag is of hier nu het juiste middel voor is gebruikt. In ieder geval kan worden vastgesteld dat de motie niet tot het gewenste effect heeft geleid.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om verdere sturing te geven aan het samenwerkingsverband?

De raad heeft invloed op de tekstuele samenstelling van de gemeenschappelijke regeling, mits de raad een van de treffers is van de gemeenschappelijke regeling. Verder heeft de raad de mogelijkheid om moties en amendementen in te dienen bij het college.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

In februari 2014 heeft de gemeente Waalre gereageerd middels een zienswijze op de concepttekst van de nieuwe gemeenschappelijke regeling. In een nota van beantwoording heeft het dagelijks bestuur van de MRE gereageerd op de zienswijze van onder andere de gemeente Waalre.

Uit die beantwoording blijkt dat de MRE wel degelijk van plan is om de suggesties van de gemeente Waalre mee te nemen bij het opstellen van de definitieve gemeenschappelijke regeling. Hierdoor is op 2 december 2014 de raad akkoord gegaan met het besluit om de gemeenschappelijke regeling vast te stellen. Er is in de nieuwe gemeenschappelijke regeling deels tekstueel gehoor gegeven aan de eerder ingebrachte zienswijze van Waalre. Zo vroeg de gemeente Waalre bijvoorbeeld om duidelijkheid over de positie van de raad in de gemeenschappelijke regeling. Hiervoor is een aparte toelichting opgenomen in de gemeenschappelijke regeling zelf. Ook andere suggesties zijn zeker meegenomen, met uitzondering van de zienswijze die betrekking heeft op het instellen van een gemeenschappelijke rekenkamer. Dit is in een eerdere paragraaf al uitgebreid aan bod gekomen.

Het indienen van moties en amendementen gebeurt niet vaak. Een motie is alleen ingediend bij het instellen van een gemeenschappelijke rekenkamer.

Concluderend gezegd, de raad van de gemeente Waalre maakt in de praktijk gebruik van zijn instrument om te sturen op de tekstuele samenstelling van de gemeenschappelijke regeling van de MRE. Er worden echter niet vaak moties en of amendementen ingediend.

III: Uitwerking democratische legitimiteit samenwerkingsverband Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om bestuurders van het samenwerkingsverband te controleren?

Een lid van het algemeen bestuur heeft jegens het bestuursorgaan dat haar heeft ingesteld, een verantwoordingsplicht. Indien de gemeenschappelijke regeling is ingesteld door het college of door de burgemeester, kan de raad een lid van het algemeen bestuur ook ter verantwoording roepen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant – Zuidoost (verder: de gemeenschappelijke regeling) heeft een artikel opgenomen met betrekking tot de verantwoordingsplicht. Artikel 20 lid 6 van de gemeenschappelijke regeling creëert een verantwoordingsplicht voor het lid van het algemeen bestuur, jegens het eigen college. De gemeenschappelijke regeling voorziet dus niet in een verantwoordingsplicht voor het lid van het algemeen bestuur, jegens een raadslid. Op grond van artikel 18 jo. artikel 19 Wgr is er wel een wettelijke grondslag voor de verantwoordingsplicht jegens raadsleden, maar er is voor gekozen om hier geen concrete invulling aan te geven in de gemeenschappelijke regeling zelf.

De raad van de gemeente Waalre heeft in de praktijk nog geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het lid van het algemeen bestuur ter verantwoording te roepen. Dit vind ik niet heel vreemd aangezien de gemeenschappelijke regeling zelf hier niets concreets over afsprekt. Raadsleden zullen misschien niet weten dat ze ook op grond van de Wgr zelf de, in dit geval, burgemeester ter verantwoording kunnen roepen.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om inlichtingen te vragen aan de bestuurders van het samenwerkingsverband?

Een lid van het algemeen bestuur is inlichtingen verschuldigd aan het bestuursorgaan dat haar heeft ingesteld. Indien de gemeenschappelijke regeling is ingesteld door het college of door de burgemeester, kan de raad een lid van het algemeen bestuur ook om inlichtingen vragen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling heeft een artikel opgenomen met betrekking tot de inlichtingenplicht. Artikel 20 lid 1 en 4 van de gemeenschappelijke regeling creëert een inlichtingenplicht namens het lid van het algemeen bestuur, jegens het eigen college. Wederom voorziet de gemeenschappelijke regeling dus niet zelf in een inlichtingenplicht namens het lid van het algemeen bestuur, jegens een raadslid. Er bestaat dus wel een wettelijke grondslag voor de inlichtingenplicht, maar er is niet voor gekozen om hier een concrete invulling aan te geven in de gemeenschappelijke regeling zelf.

De raad van de gemeente Waalre maakt geen gebruik van de mogelijkheid om inlichtingen te vragen aan de, in dit geval, burgemeester. Zoals hiervoor al genoemd, raadsleden zullen misschien niet weten dat ze op grond van de Wgr een mogelijkheid hebben tot het vragen van inlichtingen.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om invloed uit te oefenen op de samenstelling van het bestuur van het samenwerkingsverband?

De raad is bevoegd om een door hem aangewezen lid van het algemeen bestuur ontslag te verlenen. De raad heeft op grond van de Wgr geen instrument om een lid van het algemeen bestuur te ontslaan, dat niet door de raad zelf is ingesteld. Wil de raad toch invloed uitoefenen op het ontslag van een lid uit het algemeen bestuur in een college- of burgemeestersregeling, dan moet de wethouder op grond van de Gemw worden ontslagen of de burgemeester op grond van de Gemw worden voorgedragen voor ontslag.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

Het lid van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio is niet ingesteld door de raad zelf. De raad van de gemeente Waalre heeft dus op grond van de Wgr geen mogelijkheid om zijn afgevaardigde lid van het algemeen bestuur te ontslaan. Ook de gemeenschappelijke regeling voorziet niet in ontslag van leden van het algemeen bestuur. Wil de raad invloed kunnen uitoefenen op de samenstelling van het bestuur van de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost, dan moeten zij op grond van de Gemw de burgemeester voordragen voor ontslag.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om invloed uit te oefenen op de financiën van het samenwerkingsverband?

De raad stelt de jaarrekening inclusief accountantsrapport van het samenwerkingsverband vast. De raad kan, eventueel in samenwerking met andere deelnemende gemeenteraden, binnen acht weken een zienswijze indienen. Ook op de ontwerpbegroting kan een zienswijze worden ingediend.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling stelt op grond van artikel 25 de afzonderlijke gemeenteraden in de gelegenheid om hun zienswijze te doen toekomen. De regeling zelf hangt hier geen termijn aan vast.

Op de ontwerpbegroting van 2014 heeft de raad een zienswijze ingediend waarin wordt verzocht om een regionaal bedrijfsplan op te stellen waarin duidelijk wordt wat de kosten zijn van de regionale basiszorg brandweer. Dit bedrijfsplan is er uiteindelijk ook gekomen. Bij de 2^e begrotingswijziging van 2014 is er een zienswijze ingediend waarin verder geen inhoudelijke opmerkingen zijn gemaakt.

Op de ontwerpbegroting van 2015 is een zienswijze ingediend waarin wordt opgemerkt dat er nog een wijziging van de begroting plaatsvindt gebaseerd op de toekomstvisie Brandweezorg. Deze opmerking is vervolgens verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2015.

Op de ontwerpbegroting van 2016 stelt het college voor om geen zienswijze kenbaar te maken. De raad moet dit nog behandelen in zijn vergadering.

De raad van de gemeente Waalre maakt gebruik van zijn instrument om zienswijzen in te dienen. Ook mag opgemerkt worden dat de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost de zienswijzen van Waalre in het verleden goed opgepakt en verwerkt heeft.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het samenwerkingsverband te onderzoeken?

De raad kan de gemeentelijke rekenkamer de opdracht geven om onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het samenwerkingsverband. Bovendien kunnen deelnemende gemeenten ook gezamenlijk een rekenkamer instellen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De raad van de gemeente Waalre maakt tot op heden geen gebruik van dit instrument.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om sturing te geven aan het samenwerkingsverband?

De raad heeft invloed op de tekstuele samenstelling van de gemeenschappelijke regeling, mits de raad een van de treffers is van de gemeenschappelijke regeling. Verder heeft de raad de mogelijkheid om moties en amendementen in te dienen bij het college.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De raad is geen treffer van de gemeenschappelijke regeling en kan dan ook geen invloed uitoefenen op de samenstelling van de tekst van de gemeenschappelijke regeling. De raad heeft de mogelijkheid om moties en amendementen in te dienen bij het college. Ook hier is in de praktijk (nog) geen gebruik van gemaakt.

IV: Uitwerking democratische legitimiteit samenwerkingsverband Omgevingsdienst Zuidoost- Brabant

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om bestuurders van de Omgevingsdienst Zuidoost- Brabant te controleren?

Een lid van het algemeen bestuur heeft jegens het bestuursorgaan dat haar heeft ingesteld, een verantwoordingsplicht. Indien de gemeenschappelijke regeling is ingesteld door het college of door de burgemeester, kan de raad een lid van het algemeen bestuur ook ter verantwoording roepen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling regionaal uitvoeringsdienst Zuidoost-Brabant (verder: de gemeenschappelijke regeling) heeft een artikel opgenomen met betrekking tot de verantwoordingsplicht. Artikel 13 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling creëert een verantwoordingsplicht voor het lid van het algemeen bestuur, jegens het eigen college. Er is dus geen bepaling opgenomen in de gemeenschappelijke regeling die de verantwoordingsplicht namens het lid van het algemeen bestuur jegens de raad regelt. De gemeenschappelijke regeling voorziet dus niet in een verantwoordingsplicht voor het lid van het algemeen bestuur, jegens een raadslid. Op grond van artikel 18 jo. artikel 19 Wgr is er wel een wettelijke grondslag voor de verantwoordingsplicht jegens raadsleden, maar er is voor gekozen om hier geen concrete invulling aan te geven in de gemeenschappelijke regeling zelf.

De raad van de gemeente Waalre heeft in de praktijk nog geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het lid van het algemeen bestuur ter verantwoording te roepen.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om inlichtingen te vragen aan de bestuurders van het samenwerkingsverband?

Een lid van het algemeen bestuur is inlichtingen verschuldigd aan het bestuursorgaan dat hem heeft ingesteld. Indien de gemeenschappelijke regeling is ingesteld door het college of door de burgemeester, kan de raad een lid van het algemeen bestuur ook om inlichtingen vragen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling heeft een artikel opgenomen met betrekking tot de inlichtingenplicht. Artikel 13 lid 1 en 4 van de gemeenschappelijke regeling creëert een inlichtingenplicht namens het lid van het algemeen bestuur, jegens de raad. De gemeenschappelijke regeling voorziet dus wel in een inlichtingenplicht namens het lid van het algemeen bestuur, jegens een raadslid.

De raad van Waalre heeft in de praktijk nog geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het lid van het algemeen bestuur om inlichtingen te vragen.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om invloed uit te oefenen op de samenstelling van het bestuur van het samenwerkingsverband?

De raad is bevoegd om een door hem aangewezen lid van het algemeen bestuur ontslag te verlenen. De raad heeft op grond van de Wgr geen instrument om een lid van het algemeen bestuur te ontslaan, dat niet door de raad zelf is ingesteld. Wil de raad toch invloed uitoefenen op het ontslag van een lid uit het algemeen bestuur in een college- of burgemeestersregeling, dan moet de wethouder worden ontslagen op grond van de Gemw of de burgemeester op grond van de Gemw worden voorgedragen voor ontslag.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

Het lid van het algemeen bestuur van de ODZOB is niet ingesteld door de raad zelf, maar door het college. De raad van de gemeente Waalre heeft dus op grond van de Wgr geen mogelijkheid om het afgevaardigde lid van het algemeen bestuur te ontslaan. Ook de gemeenschappelijke regeling kent geen bepaling over het ontslag van leden van het algemeen bestuur. Wil de raad invloed kunnen uitoefenen op de samenstelling van het bestuur van de ODZOB, dan moet de raad op grond van de Gemw de wethouder ontslaan.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om invloed uit te oefenen op de financiën van het samenwerkingsverband?

De raad stelt de jaarrekening inclusief accountantsrapport van het samenwerkingsverband vast. De raad kan, eventueel in samenwerking met andere deelnemende gemeenteraden, binnen acht weken een zienswijze indienen. Ook op de ontwerpbegroting kan een zienswijze worden ingediend.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De gemeenschappelijke regeling stelt op grond van artikel 28 de afzonderlijke gemeenteraden in de mogelijkheid om hun zienswijze te doen toekomen. Onlangs is met de nieuwe Wgr ook de termijn voor het geven van zienswijzen op de ontwerpbegroting verlengt van zes naar acht weken. De gemeenschappelijke regeling heeft in de eerste wijziging van de gemeenschappelijke regeling de termijn van het indienen van zienswijzen verlengd van zes naar zelfs tien weken.

Zowel voor de ontwerpbegroting van 2013, 2014, 2015 en 2016 zijn zienswijzen ingediend. De ODZOB beantwoordt zienswijzen niet in een nota van beantwoording. De MRE en de Veiligheidsregio doen dit wel. Het is dus een beetje puzzelen in hoeverre zienswijze apart worden meegenomen. Voor de ontwerpbegroting van 2015 heeft de raad een zienswijze ingediend waarin onder andere wordt verzocht om meer inzicht te geven in de wijze waarop de komende jaren de kostenreductie wordt gerealiseerd en de risico's worden beheerst. Na vergelijking van de ontwerpbegroting met de definitieve begroting blijkt dat er niets van deze zienswijze is overgenomen. Ook voor de ontwerpbegroting van 2016 is in de zienswijze gevraagd om meer inzicht te geven in de risico's. Het is dus even afwachten of hier nu wel wat mee gedaan wordt.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het samenwerkingsverband te onderzoeken?

De raad kan de gemeentelijke rekenkamer de opdracht geven om onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het samenwerkingsverband. Bovendien kunnen deelnemende gemeenten ook gezamenlijk een rekenkamer instellen.

Maakt de gemeenteraad in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De raad van de gemeente Waalre maakt tot op heden geen gebruik van dit instrument.

Welk(e) instrument(en) heeft de gemeenteraad om sturing te geven aan het samenwerkingsverband?

De raad heeft invloed op de tekstuele samenstelling van de gemeenschappelijke regeling, mits de raad een van de treffers is van de gemeenschappelijke regeling. Verder heeft de raad de mogelijkheid om moties en amendementen in te dienen bij het college.

Maakt de gemeente Waalre in de praktijk gebruik van deze instrumenten?

De raad is geen deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling en kan dan ook geen invloed uitoefenen op de samenstelling van de tekst van de gemeenschappelijke regeling.

De raad heeft de mogelijkheid om moties en amendementen in te dienen bij het college. Hier wordt in de praktijk wel eens gebruik van gemaakt. Zo is er in 2012, bij de oprichting van de ODZOB, een motie aangenomen die het college verzoekt om iets kenbaar te maken bij betrokken gemeenten en het bestuur van de ODZOB en ze te verzoeken om actie te ondernemen. Wat hier uiteindelijk mee gedaan is, is niet bekend binnen de organisatie.

Zoals eerder genoemd, de ODZOB komt niet met een nota van beantwoording van zienswijzen. Hierdoor is het moeilijk om te zien wat de ODZOB uiteindelijk doet met de ingekomen zienswijzen. De raad van de gemeente Waalre zou middels een motie het college kunnen opdragen om bij het algemeen bestuur van de ODZOB kenbaar te maken dat zij het dagelijks bestuur de opdracht moeten geven om inkomende zienswijzen middels een nota van beantwoording te beantwoorden.

V: Concept raadsvoorstel tot het versterken van de rol van de gemeenteraad ten aanzien van intergemeentelijke samenwerking.

Raadsvoorstel gemeente Waalre
Waalre, (datum BW-vergadering)

vergadering	:	(datum raadsvergadering)
voorstelnummer	:	
Portefeuillehouder	:	
Steller (tel)	:	De raads werkgroep Regionale Samenwerking
naam voorstel	:	Voorstel tot het versterken van de rol van de gemeenteraad ten aanzien van intergemeentelijke samenwerking.
voorgesteld besluit	:	1. Werkgroepen samen te stellen die periodiek de samenwerkingsverbanden evalueren. 2. Jaarlijks, voor behandeling van de begroting, een raadsinformatieavond te organiseren waarin de ontwikkelingen van het samenwerkingsverband besproken worden.

Samenvatting.

In het onderzoeksrapport met de titel: '*Verle(n)gd lokaal bestuur?!'*', is een onderzoek gedaan naar de democratische legitimiteit in het kader van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van de gemeente Waalre. Op basis van dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen gedaan om de rol van de raad ten aanzien van regionale samenwerking te versterken.

Dit raadsvoorstel geeft hier uitvoering aan.

1. Onderwerp

Uw raad heeft in het actieplan De Kracht van Waalre, dat door uw raad op 2 december 2014 is vastgesteld, aangegeven de rol van de gemeenteraad ten aanzien van regionale samenwerking te willen versterken. Middelen hiervoor zijn het instellen van deelcommissies die periodiek de samenwerkingsverbanden evalueren en het jaarlijks organiseren van een raadsinformatieavond ter evaluatie van de samenwerkingsverbanden.

2. Inleiding

De gemeente Waalre werkt in vele (sub)regionale verbanden met andere gemeenten samen. De onderwerpen die daarin besproken worden zijn divers. De schaal en (juridische) vorm, waarin die samenwerking is gegoten ook. Per samenwerkingsverband verschilt daarmee ook uw betrokkenheid en mate van beïnvloeding als raad.

3. Wat beoogt het voorstel te bereiken

Het voorstel beoogt de rol van de gemeenteraad ten aanzien van regionale samenwerking te versterken.

4. Wat stellen wij daarom voor

1. Voorgesteld wordt om voor de onderstaande samenwerkingsverbanden een werkgroep samen te stellen, bestaande uit minimaal twee en maximaal vijf raadsleden, die periodiek het samenwerkingsverband evalueren en hun bevindingen delen met de raad.

- Samenwerkingsverband Metropoolregio Eindhoven.
- Samenwerkingsverband Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost.
- Samenwerkingsverband Regionale uitvoeringsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB).

- Samenwerkingsverband Werkvoorzieningschap regio Eindhoven (ERGON).
- Samenwerkingsverband GGD Zuidoost-Brabant.

2. Voorgesteld wordt om jaarlijks, voor de behandeling van de begroting van de gemeenschappelijke regelingen, een raadsinformatieavond te organiseren waarin ontwikkelingen met betrekking tot de bovengenoemde samenwerkingsverbanden besproken worden. De werkgroepen kunnen hierin het voortouw nemen in samenwerking met de vertegenwoordiger van Waalre in het samenwerkingsverband. Op deze avond worden raadsleden in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen.

5. Wat gaat het kosten

Aan het instellen van de commissies en het organiseren van raadsinformatieavonden zijn geen kosten verbonden.

6. Juridische gevolgen en risico's

Aan het instellen van de commissies en het organiseren van raadsinformatieavonden zijn geen juridische risico's verbonden.

7. Overleg en inspraak

Dit concept-raadsvoorstel wordt na instelling van de werkgroep Regionale Samenwerking besproken binnen die werkgroep en geaccordeerd.

8. Communicatie

Niet van toepassing.

9. UITVOERINGSTERMIJN

Nadat uw raad heeft besloten tot het instellen van werkgroepen en het organiseren van raadsinformatieavonden, zal de griffie hiervoor afspraken inplannen.

10. Bijlage(n)

- Actieplan De Kracht van Waalre.
- Onderzoeksrapport: 'Verle(n)gd lokaal bestuur?!'

11. Ter inzage

Niet van toepassing.

DE RAADSWERKGROEP REGIONALE SAMENWERKING
NAMENS DEZE,